

ทางการค้าเป็นเรื่องที่ดี เพราะจะเป็นการสร้างการแข่งขันที่เกิดจากความสามารถของนักลงทุนทั้งขนาดใหญ่และเล็ก เพราะเมื่อมีตลาดเดียวย่อมจะเกิดความหลากหลายของสินค้า จึงจำเป็นที่จะต้องแข่งขันเพื่อสร้างจุดเด่นให้กับสินค้า ดังนั้น นอกจากความสำคัญของการแก้ไขกฎหมายแล้ว วิธีที่จะทำให้เกิดข้อปฏิบัติได้จริงก็ควรจะอยู่ในภารกิจของผู้ที่ออกกฎหมายด้วย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาการรายงานรัฐบาลว่า กฎหมายที่กลั่นกรองอาจจะเหลือไม่มาก กฎหมายในระดับกระทรวงน่าจะมีปัญหามากกว่า ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๖ รัฐบาลจึงมอบหมายให้แต่ละกระทรวง จัดทำภารกิจที่สำคัญในโครงการ Flagship ประมาณ ๑๐ โครงการ แล้วพิจารณาว่า โครงการใดควรดำเนินการในปี ๒๕๕๗ และปี ๒๕๕๘ เพื่อนำเสนอที่ประชุมในครั้งต่อไป ซึ่งรวมถึงกฎหมายที่จะต้องเสนออย่างชัดเจนเหมือนโครงการ Flagship ด้วย ว่ากฎหมายใดจะถูกจัดลำดับเป็นเรื่องสำคัญ และกฎหมายใดที่จะต้องบูรณาการ

(๔) การบรรยาย เรื่อง “บทบาทของกระทรวงยุติธรรมในการเตรียมความพร้อมด้านกฎหมายและการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ประเทศ” โดย นายพลิชฐ์ อัสววัฒนาพร ที่ปรึกษาด้านกฎหมาย (นิติกรทรงคุณวุฒิ) กระทรวงยุติธรรม

สรุป

ในการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในเดือนตุลาคม ๒๕๕๕ รัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศและกระทรวงยุติธรรมร่วมกันรวบรวมกฎหมายต่างประเทศ กฎหมายด้านความมั่นคงและความเท่าเทียม ต่อมาในการประชุมมอบนโยบายสำหรับขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศ และการชี้แจงการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ต่อหัวหน้าส่วนราชการทุกกระทรวง เมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๖ นายกรัฐมนตรีได้กำหนดให้มีการปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพันธกรณีของประชาคมอาเซียน และปรับปรุงกฎหมายกำกับดูแลธุรกิจ เพื่อสร้างความมั่นใจของนักลงทุน ลดอุปสรรคในการค้าการลงทุน เร่งรัดการจัดทำข้อตกลงทางการค้าเสรี (FTA) และปรับปรุงกฎหมายแรงงานและการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ ซึ่งทั้งหมดเป็นเรื่องเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี ๒๕๕๘ และยังมอบให้กระทรวงยุติธรรมเป็นเจ้าภาพหลักในการบูรณาการยุทธศาสตร์ประเทศ ยุทธศาสตร์ ที่ ๒ การลดความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาส ความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันทางสังคม ซึ่งเป็นปัญหาในระดับภาพใหญ่ที่แก้ไขได้ยากมาก เพราะไม่ใช่เป็นเพียงกิจกรรมทางกฎหมายเพียงอย่างเดียว แต่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคมที่เป็นปัญหาสะสมและต้องสะสมจำนวนมาก ต่อมาในการประชุมวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ นายกรัฐมนตรีได้ย้ำถึงการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำเรื่องการให้บริการพื้นฐาน น้ำ ไฟฟ้า โทรศัพท์ โรงพยาบาล และมิติความเหลื่อมล้ำด้านกฎหมายที่ยังไม่ได้รับความเท่าเทียมกัน เช่น กฎหมายด้านสิทธิสตรี

นอกจากยุทธศาสตร์การลดความเหลื่อมล้ำ กระทรวงยุติธรรมยังมีประเด็นในความรับผิดชอบอีก ๓ เรื่อง ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศ ดังนี้

๑) หลุดพ้นจากประเทศรายได้ปานกลาง

- ค้นหากกฎหมายที่จำเป็น และกฎหมายที่ทำให้เกิดศักยภาพด้านความเข้มแข็งของประเทศ โดยดำเนินการปรับแก้ไขกฎหมายตามลำดับความสำคัญก่อน-หลัง ภายใต้ทรัพยากรและเวลาที่มีจำกัด โดยให้ทู่มเทศรพกำลัง เพื่อให้เห็นผลโดยเร็ว

๒) ลดความเหลื่อมล้ำ

- ทำให้ประชาชนได้รับความคุ้มครองสิทธิทางกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงความมั่นคงจากการก่อการร้าย อาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรค
- สร้างกระบวนการยุติธรรมให้เข้มแข็ง ประชาชนเข้าถึงอย่างเสมอภาค และรู้ว่าอะไรทำได้-ไม่ได้ เพื่อให้สังคมเป็นระเบียบและนำพาความเจริญมาสู่ประเทศ ซึ่งปัจจุบันปัญหาความแตกแยกและไร้ระเบียบของสังคมไทย เกิดจากกระบวนการยุติธรรมที่ขาดความแน่นอน

๓) ปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

- ปรับปรุงกฎหมาย ให้เอื้อต่อการสร้างความสามารถทางการแข่งขัน
- ปรับปรุงกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบให้ทันสมัย
- ปฏิรูประบบราชการ กลไกของภาครัฐสู่ประชาคมอาเซียน

กรอบแนวคิดการพัฒนากฎหมายเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

๑) ปรับปรุงกฎหมาย เพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

๒) การอำนวยความสะดวกการค้าการลงทุน เน้นด้านพิธีการศุลกากร เช่น การจราจรข้ามแดน การตรวจสินค้าและคน เอกสารสิทธิที่เกิดขึ้นจากการขนส่ง สัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ

๓) การเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งเรื่องนี้ไทยยังล้าหลังมาก เช่น เรื่อง อนุญาโตตุลาการของไทยยังมีขนาดเล็กและได้รับการยอมรับต่ำ เราจึงต้องใช้อนุญาโตตุลาการข้ามชาติ คดีความจึงต้องขึ้นอยู่กับคนนอกซึ่งเสี่ยงมาก และปัจจุบันประเทศอื่นเมื่อมีคดีจะไม่มีการมาศาลแล้ว เพราะฉะนั้นในการทำงานร่วมกับ กต. ในการปรับปรุงกฎหมาย จึงนำมาสู่การประชุมในวันนี้

(๕) การบรรยาย เรื่อง “การปรับปรุงกฎหมาย/กฎระเบียบเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน” โดย นางสาวศิริพร เอี่ยมธงชัย นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สรุป

หน่วยงานหลักภายในสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่รับผิดชอบงานด้านอาเซียน คือ สำนักกฎหมายต่างประเทศ ได้ทำการศึกษาพันธกรณีตามความตกลงในกรอบของประชาคมอาเซียน ตามที่ได้รับมอบหมายจากนายกรัฐมนตรีอย่างไม่เป็นทางการ โดยศึกษาว่าพันธกรณีคืออะไร และมีกฎหมายใดที่เกี่ยวข้องบ้าง ซึ่งแรกเริ่มกฤษฎีกายังไม่เข้าใจพันธกรณีภายใต้ ๓ เสาประชาคม จึงเตรียมบุคลากรเพื่อทำความเข้าใจ และถอดพันธกรณีตามความตกลงในกรอบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนก่อนเสาอื่น พบว่า AEC Blueprint เป็นเพียงกรอบการตกลงและเป้าหมายที่ยังขาดความชัดเจนและอยู่โดยตัวเองไม่ได้ จึงได้มีการทำเป็นกฎหมายย่อยๆรองรับ ประกอบด้วย ASEAN TRADE in Goods Agreement (ATICA) Tourism and Travel Related Services (AFAS) และ ASEAN Comprehensive Investment Agreement(ACIA) ซึ่งเมื่อวิเคราะห์กฎหมายย่อยทั้ง ๓ ฉบับแล้ว พบว่า พันธกรณีระหว่างประเทศที่กำหนดขึ้น สอดคล้องกับกฎหมายภายในประเทศแล้ว เพราะสิ่งที่เราเจออยู่บนฐานกฎหมายที่มีอยู่ เช่น การเปิดเสรีการลงทุนร้อยละ ๗๐ ที่ไทยไม่จำเป็นต้องแก้ไขกฎหมาย เพราะใน พรบ.ประกอบธุรกิจคนต่างด้าวของไทยบัญญัติว่า หากเป็นไปตามสนธิสัญญาให้สามารถดำเนินการได้ ขณะนี้กฎหมายที่จะนำเข้าสู่สภาจึงยังไม่มี แต่การเปิดเสรีต่างๆ ในอนาคตอาจจะมีกฎหมายใหม่ๆ เพิ่มขึ้น